

γa

VALLALTA, nom de la conca de la Riera de Sant Pol de Mar, sobretot en la seva part alta; però es digué també al curs d'aigua, i en la forma dissimilada *Bajalta*, ha quedat com nom de la punta de platja endinsada en mar, formada pels al·luvions un centenar de metres a l'O. de la desembocadura: és el nom que va servir a Pere Coromines per denominar el protagonista Tomàs de *Bajalta* de la seva gran trilogia novel·lesca.

Vallalta és conegut espt. com determinatiu dels dos pobles: *Sant Cebrià* i *Sant Iscle de Vallalta*. La riera neix en el Coll de la Creuera, per on es passa de St. Iscle a Arenys de Munt. El punt de pda. del nom pogué ser antic i hisendat mas, avui conegut per «*Can Villalta*» que es troba poc després de mig camí de St. Iscle a A. de Munt, les terres del qual, per si soles, constitueixen una vall alta (1928). Altrament usat com determinatiu dels dos pobles. Sant Cebrià i St. Iscle de V.

MENC.ANT. 1019: «eccl. Sti. Cipriani Maritimi» (Villan., *Vi. Lit.* XII, 315): nom que es deu explicar pel fet que segons les Sinodals de Romaguera, l'esgl. de St. Pol de Mar era sufragània de la de St. Cebrià; **1362:** «par. Sti. Cipriani de *Valle alta*» (*Llibre Verd. Alsius, Nomencl.* 203).

SANTISCLE DE V. 1019: «eccl. Sti. Aciscli» (Villan., *Vi. Lit.* XII, 415); **1362:** «*Par. Sti. Aciscli de Valle Alta*» (*Ll. Verd.* Alsius, p. 207).

Per al conjunt dels dos pobles una butlla de **1185**, defineix «quidquid juris habetur in *Vallealta*» (Kehr, *Papsturk.*, p. 515; cf. Monsalv. XVIII, 173).

Un antic homònim, a la Garrotxa: a. **982:** «*Vallis Alta* in comitatu Bisuldunense» denominant la vall de *Lligordà* i Beuda (*Cat. Car.* II, 172.12).

I en var. fonètica: *Vallauta*, gros barranc afl. dr. de la Noguera de Tirvia, que desemboca, a la N. Pallaresa, prop de Llavorsí (XXI, 167); amb una vocalització de la l', que devia ser pròpia d'aquestes altes valls pallareses, cf. *Cornauta*, puig en el te. d'Isil (XX, 175) (de CORNUA, pl. de CORNU potser en l'acc. 'racons' (cf. oc. ant. *Corn*); i altres fets assenyalats en les enqs. d'Avellanós i de Sentís (car som ben lluny de la metàfora alem. *horn* 'pic').

¹ El campanar de St. Pol és obra baixa com xaparra, el de St. Cebrià torre alta i esvelta. I recordem la finestra bellíssima «de Can Martri» allí sota, cf. les descripcions de Coromines.

γb

VALLBONA

γb(1)

Monestir de Vallbona, en el Rosselló (Merenda

te. Cotlliure (cf. C.A.Torras III; Alart *Do.Gé.Hi.* 84): a. **1435:** *Vallis Bone*; **1144:** *Valle Bona* (Albon, *Temple*, p. 221). Ponsich, *Top*, 26, el documenta, com *Vallis Bona* des de **1164**.

γb(2)

Vallbona d'Anoia, pron. *balbõna* a Piera i Igualada (Casac. 1920); id. allí, 1925 (exc. 44).

Parr. St. Bartomeu de *Vallbona* (*Nom. C.E.C.*).

10 MENC. ANT. 1234 (*Cart.* St. Cugat III, 440); **1359:** *Vallbona* (*CoDoACA* XII, 31). Cf. J. Avinyó, *Monogr. Hist. del Castell de Cabrera y poble de Vallbona*, 213 pp. Igualada, 1909.

γb(3)

Vallbona de les Monges, poble del Migdia d'Urgell, uns 15 k. al S. de Tàrraga. *G.G.C.*, 448: el monestir que origina el determinatiu, hi existí des del darrer terç del segle XII.

PRON. balbõne a St. Martí de Maldà, amb gentil. *balbunẽs*, Casac. 1920. Dita tòpica: «a *Vallbona* / els pengem a la trona» Mn. X. Plassa de Prades.

MENC. ANT. 1117: *Stam. Mariam de Valibona* (*BABL* II, 403); **1173** cit. junt amb *Bellall* (MiretS. *Templ.* 28); **1359:** Monestir de *Vallbona*. (*CoDoACA* XII, 40). Hi hagués o no cap poblat abans de la creació del monestir, o important o no, aquesta obra etimològica s'eximirà d'establir-ho, l'ambient levític que hi ha restat el revela la cobla tòpica: i és possible que hi vagi haver un assaig previ; car un doc. de **1171**, del *Cart.* de Poblet dóna notícia d'una «heremita de *Valle Bona*» amb un context relacionat amb Cérvoles (semblaria, doncs, lloc situat cap a 15 o 20 k. més al Sud).

γb(4)

VALLBONA «lloc» valencià antic, situat uns 8 k. al SE. de Lliria, prop de Benaguasil, i del poble que en record d'aquell ha pres nom de **POBLA DE VALLBONA. 1283**, doc. ordenant que es modifiqui el camí de València a Lliria fent-lo arribar a *Vallbona*, «loch d'En Jacme Pèrec, fill del rei» (MtzFdo., *Doc.Val.ACA* II, 1510). El nom de La Pobla fou només, per llarg temps, *Pobla de Benaguasil*, com li diuen encara diverses obres geogràfiques (Mateu i Ll., *El P. Val.* 55, 102); **1436:** «*Populae de Benaguazin*» (*BSCC* XIV, 482). Avui encara hi ha la «*Venta de Vallbona*» dependent d'aquest poble, que de primer no fou més que un veïnat de cristians segons la carta de població de **1382** (SSiv.).

γb(5, 6, 7)

LLOCS menors.

Singles *Vallbona* a Cervià de Ter (XIV, 1), a Torres-Torres (pron. *balbõna*, XXX, 21.13); i una quadra de *Vallbona* a la vegueria de Vic, **1359** (*CoDoACA* XII, 121).